

Forholdene før Krigen, mens Bogen for det egentlige Danmarks Vedkommende er ført op til Foraaret 1943.

Billed- og Kortmaterialet fortjener at fremhæves særligt baade hvad angaar Kvantitet og Kvalitet. Teksten er ledsaget af 26 Kort, 13 Diagrammer, 55 Tabeller og 76 Fotografier, hvilket turde være ret usædvanligt i en Bog paa godt 200 Sider. Men dette store Illustrationsmateriale forøger i høj Grad Bogens Anvendelighed som Haandbog. Især Kortmaterialet bidrager kraftigt til Forstaaelse af de geografiske Betingelser for Mineralproduktion og heraf følgende Industri.

En anden Ting, der ikke kan fremhæves kraftigt nok, er de udførlige Fortegnelser over Literatur, Kort, Diagrammer, Fotografier og Tabeller, der sammen med et alfabetisk Register afslutter Bogen. Man maatte ønske, at al Faglitteratur som en Selvfølge indeholdt saadanne Fortegnelser, der altid forøger en Bogs Anvendelighed.

Maaske vil det blive indvendt, at Bogen meget hurtigt bliver forældet, ja paa nogle Felter allerede er det — Forholdene ændres jo hurtigt for Tiden. Men Bogen rækker ved sit rige Materiale langt ud over Dagen i Dag. Dr. Humlum behandler ikke blot tidligere og nuværende Forhold, men leverer ogsaa et fyldigt Materiale til Bedømmelse af Fremtidens Muligheder. Derfor er hans Bog ikke blot »aktuel«, men det er en Haandbog i fineste Klasse og vil vedblive at være det ogsaa efter Krigen.

Bogen vil blive modtaget med Glæde baade i Erhvervskredse og i dansk Videnskab. Man maa inderligt haabe, at Erhvervsgeografien i Samarbejde med Erhvervslivet maa fortsætte den Linie, der er begyndt med dette Værk.

Aage Aagesen.

Korn, under Redaktion af *A. Ranløv*. Bind I 463 S., Bind II 495 S. Alfred Jørgensens Forlag. 1942—43.

Det er altid en Fare ved Samleværker, hvortil flere Forfattere leverer selvstændige Bidrag, at Kontinuiteten i den samlede Fremstilling gaar tabt, saa Helheden bliver uharmonisk og uden fast Linie. En kraftig og haandfast Redaktion, som gør sig Formaålet med Værket klart og maalbevidst arbejder der henimod, er paakrævet, hvis man vil undgaa denne Fare.

Dette Værk om *Korn* leverer et Eksempel paa, hvor galt det kan gaa, naar dette Krav ikke efterkommes. Det er aabenbart, at de enkelte Forfattere har været i Vildrede med — eller i hvert Fald ikke har haft samme Opfattelse af — hvad der skulde være Hensigten med Bogen. Enkelte Bidrag er af tung, næsten videnskabelig Karakter, andre mere populært belærende, medens atter andre er holdt i en lettere, fortællende Form; nogle Artikler er forsynet med Disposition og omfattende Litteraturfortegnelse, medens Størsteparten ganske ser bort fra den Slags.

Et andet Punkt, hvor det skorter paa Fasthed og Klarhed, er ved den indbyrdes Afgrænsning af de Emner, de forskellige Medarbejdere behandler. Følgen er overlappning i stor Stil. Det er f. Eks. ikke let at holde Emner som *Kornpriser og Kornpolitik* og *Lovgivning om Korn og Kornpriser i Danmark* ude fra hinanden; begge de paagældende Forfattere skriver da ogsaa bl. a. om 1930'ernes Kornlovgivning i Danmark (II S. 416 og S. 453). En Omtale af Kornprisernes Udvikling gennem de sidste tre Hundredaar paa Basis af en Tabel over Kapitelstaksterne siden

Forholdene før Krigen, mens Bogen for det egentlige Danmarks Vedkommende er ført op til Foraaret 1943.

Billed- og Kortmaterialet fortjener at fremhæves særligt baade hvad angaar Kvantitet og Kvalitet. Teksten er ledsaget af 26 Kort, 13 Diagrammer, 55 Tabeller og 76 Fotografier, hvilket turde være ret usædvanligt i en Bog paa godt 200 Sider. Men dette store Illustrationsmateriale forøger i høj Grad Bogens Anvendelighed som Haandbog. Især Kortmaterialet bidrager kraftigt til Forstaaelse af de geografiske Betingelser for Mineralproduktion og heraf følgende Industri.

En anden Ting, der ikke kan fremhæves kraftigt nok, er de udførlige Fortegnelser over Literatur, Kort, Diagrammer, Fotografier og Tabeller, der sammen med et alfabetisk Register afslutter Bogen. Man maatte ønske, at al Faglitteratur som en Selvfølge indeholdt saadanne Fortegnelser, der altid forøger en Bogs Anvendelighed.

Maaske vil det blive indvendt, at Bogen meget hurtigt bliver forældet, ja paa nogle Felter allerede er det — Forholdene ændres jo hurtigt for Tiden. Men Bogen rækker ved sit rige Materiale langt ud over Dagen i Dag. Dr. Humlum behandler ikke blot tidligere og nuværende Forhold, men leverer ogsaa et fyldigt Materiale til Bedømmelse af Fremtidens Muligheder. Derfor er hans Bog ikke blot »aktuel«, men det er en Haandbog i fineste Klasse og vil vedblive at være det ogsaa efter Krigen.

Bogen vil blive modtaget med Glæde baade i Erhvervskredse og i dansk Videnskab. Man maa inderligt haabe, at Erhvervsgeografien i Samarbejde med Erhvervslivet maa fortsætte den Linie, der er begyndt med dette Værk.

Aage Aagesen.

Korn, under Redaktion af *A. Ranløv*. Bind I 463 S., Bind II 495 S. Alfred Jørgensens Forlag. 1942—43.

Det er altid en Fare ved Samleværker, hvortil flere Forfattere leverer selvstændige Bidrag, at Kontinuiteten i den samlede Fremstilling gaar tabt, saa Helheden bliver uharmonisk og uden fast Linie. En kraftig og haandfast Redaktion, som gør sig Formaålet med Værket klart og maalbevidst arbejder der henimod, er paakrævet, hvis man vil undgaa denne Fare.

Dette Værk om *Korn* leverer et Eksempel paa, hvor galt det kan gaa, naar dette Krav ikke efterkommes. Det er aabenbart, at de enkelte Forfattere har været i Vildrede med — eller i hvert Fald ikke har haft samme Opfattelse af — hvad der skulde være Hensigten med Bogen. Enkelte Bidrag er af tung, næsten videnskabelig Karakter, andre mere populært belærende, medens atter andre er holdt i en lettere, fortællende Form; nogle Artikler er forsynet med Disposition og omfattende Litteraturfortegnelse, medens Størsteparten ganske ser bort fra den Slags.

Et andet Punkt, hvor det skorter paa Fasthed og Klarhed, er ved den indbyrdes Afgrænsning af de Emner, de forskellige Medarbejdere behandler. Følgen er overlappning i stor Stil. Det er f. Eks. ikke let at holde Emner som *Kornpriser og Kornpolitik* og *Lovgivning om Korn og Kornpriser i Danmark* ude fra hinanden; begge de paagældende Forfattere skriver da ogsaa bl. a. om 1930'ernes Kornlovgivning i Danmark (II S. 416 og S. 453). En Omtale af Kornprisernes Udvikling gennem de sidste tre Hundredaar paa Basis af en Tabel over Kapitelstaksterne siden

1600 findes to Steder (II S. 412 og S. 421). Redegørelser for forskellige Sorter Byg og deres Egenskaber findes i hvert Fald tre Steder (I S. 35, II S. 12 og S. 168). Og saadan kunde man blive ved.

Et Tilfældighedens Præg bærer i det store og hele ogsaa Billedmaterialet. Illustrationer i en Bog kan enten have underholdende Formaal — at live op paa de tørre, trykte Sider — eller de kan have bekræftende Hensigt, idet de støtter og forklarer den skriftlige Fremstilling. Nogle af Artiklerne indeholder udmærkede Illustrationer af den sidst nævnte Kategori. Men derudover er der rundt omkring i de forskellige Kapitler anbragt en Mængde Billeder med mere eller mindre løs Tilknytning til den omgivende Tekst. Det er saaledes ejendommeligt i et Afsnit om *Danmarks Mølleindustri under skiftende Kaar* at finde Fotografier af en litauisk Vindmølle, Møller i Bessarabien, et Mølleanlæg i North Dakota — men kun et enkelt Billede af en dansk Mølle (et Maleri af en Stubmølle paa Falster). De udenlandske Billeder er for en stor Dels Vedkommende kopieret efter *van Hissenhovens* Bog om international Kornhandel («Le mouvement des grains dans le monde», Bruxelles/Paris 1938).

Værkets Ydre er der gjort meget ud af. Indbindingen er elegant; Papiret af svær, glittet Kvalitet. Et Forord, som Landbrugsministeren har lagt Navn til, maa vel henregnes til den mere reklamemæssige Side af Sagen.

Bogens Indhold spænder over mange forskellige Emner i Tilknytning til Produktion, Omsætning og Anvendelse af Korn; men det maa siges, at Bidragene er af meget varierende Værdi. Landbrugstekniske Emner er forholdsvis stærkt repræsenteret. Endvidere er der belærende Artikler om Lagringsteknik, Møllertechnik, Kornets Anvendelse i Bryggeriindustrien, Kornets Skadedyr o. s. v. De økonomiske Afsnit, som — da de maa antages at have størst Interesse for Tidsskriftets Læsere — skal omtales noget nærmere, hører utvivlsomt til de svageste i Bogen.

I Bind I skriver Sekretær *Jørgen Kjær* en Artikel, der kaldes *Kornproduktion og Forbrug. Ind- og Udførsel af Korn*. Det er Danmark, der tænkes paa. Artiklen, der er af overvejende statistisk Indhold, bringer i og for sig ingen nye Synspunkter. Den er heller ikke særlig overskueligt opbygget. Nogle grafiske Illustrationer i Stedet for de forvirrende mange Tal vilde have været velgørende.

Afsnittet om *Verdensproduktionen af Korn* af Kontorchef *Kr. Møller* giver, i det Omfang, det kan gøres paa saa lille Plads, en elementær Orientering i Emnet.

Dernæst skriver et Par af Kornhandelens Udøvere, Grosserer *E. Friis* og Varemægler *F. S. Eskildsen*, om henholdsvis *International Handel med Korn* (Bind I) og *Danske Former for Handel med Korn* (Bind II). Ud fra deres indgaaende praktiske Branchekendskab fortæller de i disse Artikler mange interessante Træk fra Kornhandelens Praksis.

Et Afsnit med Titlen *Kornpriser og Kornpolitik* er skrevet af Kontorchef *Johan Rottensten*. Det bestaar egentlig ikke af andet end en Hoben fragmentariske Bemærkninger, der hos Læseren efterlader mere Forvirring end Overblik. Paa de første Par Sider — der indledes med en komisk Trykfejl — tales om von Thürens Teori om Kornprisdannelsen; denne Fremstilling er eksemplarisk uklar. Derpaa forlades den teoretiske Diskussion om Kornets Prisdannelse helt; ikke et Ord om f. Eks. Terminshandelens Virkemaade og Betydning. Af Kornpolitikens Hjælpemidler, som f. Eks.

Told, Monopoler af forskellig Art o. s. v., giver Artiklen ikke Antydning af en systematisk Gennemgang. Det vilde i det hele taget have været rart, om Forfatteren havde givet en Definition af, hvad han forstaaer ved Kornpolitik (og Kornpriser); saa kunde det maaske være gaaet op for Læseren, hvad Hensigten er med den relativt omfangsrige Behandling af f. Eks. Hartkornsskatter, konjunkturbestemt Rente etc.

En Artikel af Sekretær *Aage Fogh: Kornprisernes Indflydelse paa Landbrugsproduktionen i Danmark og Kornets Brug som Ernæring for Husdyrene*, bestaar væsentligst af Anvisninger paa den fordelagtigste Fodring med Korn o. l.

Det sidste Kapitel i Bind II, *Lovgivning om Korn og Kornpriser i Danmark*, er udarbejdet af Ekspeditionssekretær *V. Hornslet*. Til Indledning erklæres det i ret kategoriske Vendinger, at Korntold i Danmark kun er af det Onde, ligesom det fortælles, at den danske Lovgivningsmagt kun har beskæftiget sig med Korn og Kornpriser i unormale Tider, hvor Tilførsler udefra svigter eller vanskeliggøres. Naa, Forfatteren viger dog ikke tilbage for at bruge de følgende 8 Sider til at fortælle om den danske Korntoldlovgivning fra 1933 til 1939, hvor det netop var det modsatte af »svigtende Tilførsler«, der var i Vejen! En stor Part af Artiklen helliges iøvrigt en Gennemgang af Kornordningen for Høstaaret 1940/41. De senere Aars Kornordninger, hvoraf dog Lovene for Høstaarene 1941/42 og 1942/43 forelaa paa Tidspunktet for Bogens Offentliggørelse, ofres der kun smaa 2 Sider; de Ændringer, som derved er sket, kunde ellers nok være en mere indgaaende Omtale værd. Det staar i hvert Fald slet ikke i Forhold til den detaillerede Gennemgang af allehaande mere eller mindre væsentlige Ændringer, som med Tiden foretoges i 1930'ernes Kornlove.

I dette Værk om *Korn* kan de, der søger Belæring om visse tekniske Forhold vedrørende Kornets Dyrkning, Opbevaring m. v., sikkert finde Ting af Betydning. Folk, der interesserer sig for økonomiske Spørgsmaal i Forbindelse med Korn, vil derimod som oftest lede forgæves deri efter Oplysninger af Værdi.

Ottomar Loff.

Mads Iversen: Penge, Bank- og Børsvæsen. 3. Udgave. G. E. C. Gads Forlag. 1943. 354 Sider.

Dr. Iversen er en flittig Mand; han hviler ikke paa tidligere vundne Laurbær. Hans Bog »Penge, Bank- og Børsvæsen« er i den foreliggende Udgave blevet gennemgribende omarbejdet, saa den næsten fremtræder som et helt nyt Værk paa ikke mindre end 354 Sider, en betydelig Udvidelse af tidligere Udgaver.

Tiden mellem 2. og 3. Udgave har nu ogsaa været en bevæget Tid for Finansverdenen med mange Ændringer af tidligere Sædvaner, med ny tilkommende Love som Lov om Gældsbreve og Sterilisationslovene med de deraf flydende nødvendige Forandringer i Bankloven, saa man forstaaer, at Dr. Iversen har ønsket at føre Bogen helt op til den seneste Tid, for at den stadig kan benyttes med fuldt Udbytte ved Undervisningen paa Landets Bankskoler, »Danske Bankfunktionærers Landsforening«s Forelæsningsrækker i Provinsen og andre Steder.

Bogen kan iøvrigt anbefales som Haandbog, hvortil dens udmærkede Fagregister gør den egnet.

Th.